

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

<http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm>

Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi

Remzi CAN

*Yrd. Doç. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü
can.remzi@hotmail.com*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, ortaöğretim öğrencilerinin Türk Edebiyatı dersine katılıma yönelik olarak tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmektir. Ölçek maddeleri, öğrencilerin bu derse katılımlarına yönelik tutumlarını ortaya koyan bir yazıdan elde edilen veriler ve ilgili alan yazın taranıp uzman görüşlerine başvurulmuş olarak araştırmacı tarafından belirlenmiştir. 49 maddelik taslak ölçek, Kırşehir merkezde yer alan ortaöğretim düzeyindeki 8 okulda öğrenim gören 485 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde kullanılmış ve bu analizler sonucunda taslak ölçek 22 maddeye indirilmiştir. Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile ölçeğin 5 faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0,81'dir.

Anahtar Sözcükler: Türk Edebiyatı Dersi, Katılım, Tutum, Ölçek.

Developing a Scale for Student Attitudes towards Participating in Classroom Activities in Turkish Literature Course

ABSTRACT

This study aims to introduce a scale developed to find out what attitudes secondary school students maintain towards participating in classroom activities in courses of Turkish Literature. Items of the scale were specified by the researcher through the data from an essay on students' attitude towards participating in this course as well as reviewing the relevant literature and getting expert opinions. The 49-item draft scale was applied to 485 students studying in eight secondary schools in Kırşehir. SPSS 17.0 and Lisrel 8.80 were used in data analysis and the draft scale was reduced to 22 items after the analyses. Exploratory and confirmatory factor analyses indicate that the scale has a 5-factor structure. The scale's Cronbach's alpha coefficient of reliability is 0,81.

Key Words: Turkish Literature Course, Participation, Attitude, Scale.

GİRİŞ

Birçok alanda olduğu gibi eğitim ile ilgili araştırmaların odağında da yer alan “tutum” kavramının alan yazında birçok tanımı bulunmaktadır. Allport (1967:3) tutumu, “yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip, duyuşsal ve zihinsel hazırlık durumu”, Fishbein ve Ajzen (1975:6) ise “bir nesneye karşı, öğrenilmiş sürekliliği olan olumlu ya da olumsuz tepki” olarak tanımlamaktadırlar.

Tutumların üç bileşenden oluştuğu konusunda araştırmacılar uzlaşmaktadır. (McKenna vd., 1995; Oskamp ve Schultz, 2005; Bohner ve Wanke, 2002; Brown, 2006). Bunlar duyuşsal, davranışsal ve bilişsel bileşenlerdir. Duyuşsal, davranışsal ve bilişsel bileşenleri olan tutumların oluşmasında birçok değişkenin etkisi vardır. Oskamp (1977), ailenin, çevrenin ve direkt kişisel deneyimlerin tutumların oluşmasında etkisinin olduğunu belirtmiştir.

Son yıllarda eğitimle ilgili araştırmalar, bireyin öğrenilecek materyale, öğretmene, öğrenim gördüğü konu alanına yönelik oluşturduğu tutumların okul başarılarını etkilediğini ortaya koymaktadır (Pehlivan, 1994). Yani bir birey herhangi bir nesneye karşı olumlu bir tutuma sahip ise bireyin o nesneye yönelik davranış eğilimlerinin daha yüksek ve olumlu olacağı söylenebilir (Kağıtçıbaşı, 2006).

12-20 yaş arası ergenlik döneminde, tutumlar şekillenirken 20-30 yaş arası dönemde giderek kristalleşmektedir (Tavşancıl, 2006). Dolayısıyla 14-18 yaş grubundaki ortaöğretim öğrencilerinin Türk Edebiyatı dersine katılıma yönelik tutumlarının tespiti önem taşımaktadır. Bunu belirleyebilmek için ise nitelikli ölçeklere ihtiyaç vardır. Geliştirilecek ölçeklerle edebiyatı öğrenme-öğretme ve edebiyat dersine yönelik tutum konuları ile ilgili araştırmalarda daha geçerli ve güvenilir bilgiler elde edilecek, tutum düzeyine göre eğitim-öğretim etkinlikleri düzenlenebilecektir. Ayrıca olumsuz tutuma sahip öğrencilerin bu tutumlarının nedenleri ortaya konulacak ve olumlu tutuma dönüşmesi için tedbir alınabilecektir. Bu sebeplerle bu ölçeğin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. Alan yazın incelendiğinde de ortaöğretim öğrencilerinin Türk Edebiyatı dersine katılıma yönelik tutumlarını belirleyecek bir ölçeğin geliştirilmediği görülmektedir.

Bu bağlamda çalışmanın amacı, Türk Edebiyatı dersine katılıma yönelik öğrenci tutumlarını belirlemede kullanılacak güncel ve işlevsel bir ölçek geliştirmektir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırma, dört aşamalı veri toplama sürecine yönelik tasarlanmış ve dört farklı çalışma grubundan yararlanılmıştır.

Birinci çalışma grubundan, ölçek için madde havuzu oluşturmak amacıyla yararlanılmıştır. Bu grup, 2 ortaöğretim kurumunda öğrenim gören toplam 150 öğrencidir. Bu öğrencilerin 84'ü kız, 66'sı erkektir. Öğrencilerin 77'si 10. sınıf, 73'ü 11. sınıf öğrencisidir.

İkinci çalışma grubundan, hazırlanan taslak ölçeğin, dil ve anlatım uygunluğuna ilişkin öğrenci değerlendirmelerini almak amacıyla yararlanılmıştır. Bu gruptaki öğrenciler, 2 ortaöğretim okulunda öğrenim gören 103 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin 34'ü 9. sınıf, 30'u 10. sınıf, 39'u 11. sınıfta öğrenim görmekte olup 48'i erkek, 55'i kız öğrencidir.

Üçüncü çalışma grubundan, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapılmasında kullanılacak verilerin toplanılması amacıyla yararlanılmıştır. Bu çalışma grubu, 8 farklı ortaöğretim kurumunda öğrenim gören toplam 485 öğrenciden oluşmaktadır. Dağıtılan 515 ölçek formununun 30 tanesi, seçeneklerin çoğunluğu boş bırakıldığı ya da hep aynı seçenek işaretlendiği için analiz dışında bırakılmıştır. Kalan 485 öğrencinin 165'i 9.

sınıf, 173'ü 10. sınıf, 147'si ise 11. sınıf öğrencisidir. 12. sınıf öğrencilerinden sınav dönemi olması ve bu nedenle okula devam etmemeleri nedeni ile veri toplanamamıştır. 485 öğrencinin 255'i kız, 230'u ise erkektir.

Dördüncü çalışma grubu, yansızlık analizleri için sınıf ve cinsiyet düzeyinde ölçek geliştirmenin daha önceki aşamalarına katılmayan ve 9, 10, 11. sınıfta öğrenim gören 125 öğrenciden oluşmuştur. Uygulamaya katılan öğrenci sayısı 145 olup, eksik ve yanlış doldurulan 20 veri değerlendirmeye alınmamıştır.

Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilme Süreci

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde ilk olarak madde havuzu oluşturmak üzere iki farklı çalışma yapılmıştır. Bunlardan ilki alan yazın incelemesidir. İkinci olarak ise ortaöğretim öğrencilerine açık uçlu bir soru yöneltilerek öğrencilerden Türk Edebiyatı dersine katılıma yönelik bakış açıları ve tutumlarını ifade etmeleri istenmiştir (Tavşancıl, 2006). Alan yazın ve öğrenci görüşlerinin yer aldığı formlar incelenerek Türk Edebiyatı dersine katılıma yönelik öğrenci tutumunu ifade eden toplamda 63 tutum maddesi belirlenmiştir. Bu maddelerin karşılına, öğrencilerin tutumlarının düzeylerini belirlemek üzere (1) *hiç katılmıyorum*, (2) *katılmıyorum*, (3) *kararsızım*, (4) *katılıyorum*, (5) *tamamen katılıyorum* seçenekleri yerleştirilmiştir.

Ortaya çıkan madde yapıları, incelenmek ve düzeltilmek üzere 3 ölçme-değerlendirme ve 3 edebiyat öğretimi alanında doktora dereceli akademisyenin görüşüne sunulmuştur. Uzmanların görüşleri doğrultusunda derse katılımla doğrudan ilgisi olmayan 4 madde; derse katılıma dair kişisel tutum ifade etmeyip genel bir yargı bildiren 3 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ayrıca 3 madde üzerinde düzenleme yapılmıştır. Görünüş geçerliğini sağlamak üzere başlık ve yönerge eklendikten sonra, 56 maddeden oluşan, ön uygulamaya hazır, taslak bir ölçek form oluşturulmuştur.

Alan yazında (AERA, APA, NCME, 1999) ölçekte yer alan maddelerin kullanılan dil nedeniyle bazı öğrencilerin lehine ya da aleyhine yanlı ölçüm yapılmasını engellemek gerektiği ifade edilmektedir (aktaran Özbay, Uyar, 2009). Oluşturulan taslak ölçekte yer alan tutum ifadelerinin anlaşılabilirliğinin tespiti için ikinci çalışma grubunda, toplam 103 öğrenciye taslak form uygulanmış; onlardan ölçekte yapılan açıklamaların ve maddelerin anlaşılabilirliğine dönük düzeltme önerilerinde bulunmaları istenmiştir. Öğrenciler, tutum ölçeğini bir saatlik ders süresinde cevaplandırmışlardır. Ön uygulama sırasında öğrencilerden gelen sorular ve

öğrencilerin karşılaştıkları problemler titiz bir biçimde incelenmiştir. Öğrenci görüşlerinden hareketle 7 madde taslak ölçekten çıkarılmıştır. Böylelikle, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılabilmesi için gerekli verilerin toplanmasında kullanılmak üzere 49 maddeden oluşan bir ölçek ortaya çıkmıştır.

49 maddeden oluşan ölçek, üçüncü çalışma grubunda tanımlanan 510 öğrenciye uygulanmış ve çoğu işaretlenmemiş ya da hep aynı seçeneğin işaretlendiği ölçek formları analiz dışında bırakılarak ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerini yapmak üzere 485 ölçek formu ile toplanan veriler SPSS 17.00 programına aktarılmıştır.

Ölçeğin geçerlik analizleri yapılmak üzere başlıca; (1) Açımlayıcı faktör analizi, (2) Madde ayırt edicilik güçlerinin incelenmesi (3) Madde-toplam korelasyon katsayılarının incelenmesi ve (4) Doğrulayıcı faktör analizi işlemleri yapılmıştır.

Veri setinin faktör analizi için uygun olup olmadığını belirlemek için KMO ve Bartlett testi değerleri incelenmiş; KMO değerinin ,900 ve Bartlett değerinin ise 7104,610 olduğu belirlenmiştir. KMO değerinin 0,90'dan yüksek olması ve Bartlett testinin $p < ,05$ olması veri setinin faktör analizi açısından mükemmel bir uyum gösterdiği şeklinde yorumlanmaktadır (Eroğlu, 2009: 322). Bu çerçevede faktör analizi çalışması yapılmıştır. Diğer taraftan, ölçeğin faktörlere ayrılma durumu temel bileşenler analizi (principle component analysis) ile belirlenmiş; Varimax dik döndürme tekniği kullanılarak da faktör yükleri incelenmiştir. Faktör analizi sonucunda; faktör yükü 0,30'un altında olan ve farklı faktörlerdeki yükleri arasında en az 0,100 fark olmayan binişik maddeler, analiz dışı bırakılarak temel bileşenler analizi ve Varimax dik döndürme tekniği analizi yinelenmiştir. Elenen maddeler atıldıktan sonra, kalan 22 maddenin önce madde-toplam korelasyonları Pearson's r testi, sonra da madde ayırt edicilik güçleri bağımsız gruplar t testi ile test edilerek ölçeğin geçerlik özelliği belirlenmiştir. Daha sonra da veriler üzerinde doğrulayıcı faktör analizi incelemesi yapılmış ve doğrulayıcı faktör analizi sonucunda Ki Kare ($X=412,30$), serbestlik derecesi ($df=204$, $p=0.00$) oranının $X/df=2,02$ olduğu belirlenmiştir. RMSEA değeri 0,068 ve SRMR değeri ise 0,089'dur. Bunun dışında GFI değerinin 0,85; AGFI değerinin 0,82; CFI değerinin 0,88 ve NFI değerinin 0,80 olduğu görülmüştür. Elde edilen verilerden hareketle modelin doğrulandığı görülmektedir.

Ölçeğin güvenilirlik düzeyini belirlemek üzere ise iç tutarlılık katsayıları ile yansızlık incelemesi yapılmıştır. İç tutarlılık düzeyinin belirlenmesinde Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve 0,81

olarak bulunmuştur. Yansızlık analizleri ise sınıf ve cinsiyet düzeyinde gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde ortaöğretim öğrencileri için hazırlanan Türk Edebiyatı Dersine Katılma Yönelik Tutum Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Türk Edebiyatı Dersine Katılma Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik Analizine Dönük Bulgular

49 maddeli Türk Edebiyatı Dersine Katılma Yönelik Tutum Ölçeği ile 485 kişiden toplanan veriler üzerinde faktör analizi yapıp yapılmayacağını belirlemek üzere ilk olarak KMO ve Bartlett testi analizleri yapılmıştır. KMO testi değerinin 0,900, Bartlett testi ki kare değerinin ise 7104,610 (sd=1176, p=.000) olduğu tespit edilmiştir. KMO değerinin 0,90 üzerinde olması veri setinin faktör analizi yapmak için mükemmel düzeyde uygun olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Ayrıca Bartlett testi sonucunda “Korelasyon matrisi birim matrisidir. Sıfır hipotezi .05 anlamlılık düzeyinde reddedilmiştir.” (Eroğlu, 2009:322). Veri setinin faktör analizine uygun olduğuna yönelik bu kanıtlar toplandıktan sonra, Temel Bileşenler Analizi (Principal Component) yöntemi kullanılarak faktör analizi yapılmıştır. Tutum ölçeği için açıklanan toplam varyans değerleri Tablo 1’de görülmektedir.

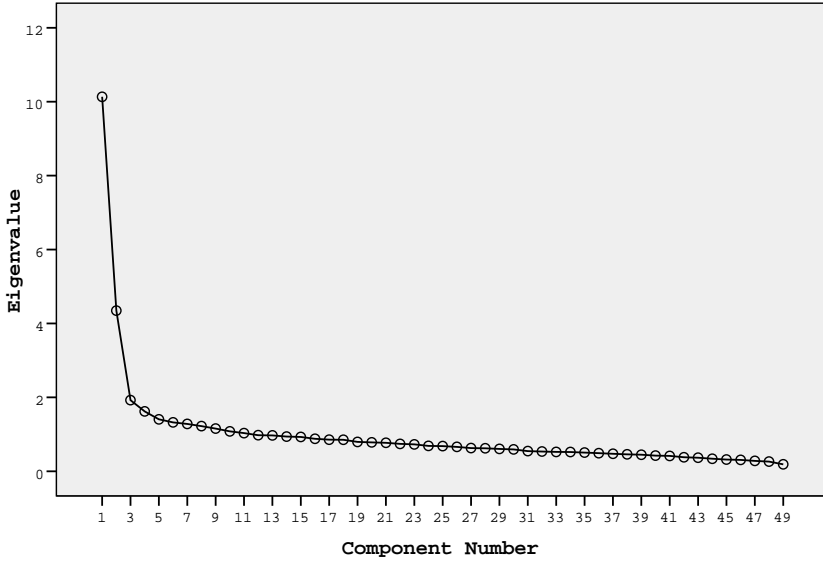
Tablo 1. Özdeğer İstatistiğine Bağlı Faktör Sayısı ve Açıklanan Varyans Yüzdesi

Bileşenler	Başlangıç Öz Değerleri			Kareler Toplamı Ekstraksiyonu			Kareler Toplamı Rotasyonu		
	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde	Toplam	Varyans Yüzdesi	Toplanmış Yüzde
1	5,716	24,850	24,850	5,716	24,850	24,850	3,885	16,892	16,892
2	3,106	13,505	38,356	3,106	13,505	38,356	2,670	11,609	28,501
3	1,468	6,382	44,738	1,468	6,382	44,738	2,070	9,000	37,501
4	1,266	5,506	50,244	1,266	5,506	50,244	2,063	8,970	46,470
5	1,053	4,577	54,821	1,053	4,577	54,821	1,921	8,351	54,821
6	,950	4,130	58,951						
7	,927	4,031	62,983						
8	,764	3,323	66,306						
9	,722	3,139	69,445						
10	,701	3,048	72,493						
11	,674	2,929	75,421						
12	,650	2,827	78,248						
13	,622	2,703	80,951						
14	,577	2,510	83,461						
15	,551	2,395	85,856						
16	,527	2,292	88,148						
17	,499	2,169	90,318						
18	,479	2,082	92,399						
19	,434	1,885	94,285						
20	,395	1,716	96,000						
21	,375	1,629	97,630						
22	,357	1,552	99,181						
23	,188	,819	100,000						

Tablo 1’de açıklanan toplam varyans değerleri incelendiğinde, analize alınan 22 maddenin (değişkenin), öz değeri 1’den büyük olan 5 faktör altında toplandığı görülmektedir. Ölçekteki birinci faktör varyansın %16,892’sini; ikinci faktör, %11,609’unu; üçüncü faktör %9’unu; dördüncü faktör %8,97’sini ve beşinci faktör %8,35’ini açıklamaktadır. Beş faktör Türk Edebiyatı dersine katılıma yönelik tutumları belirlemede toplam varyansın %54,821’ini açıklamaktadır. Faktör sayısının belirlenebilmesi amacıyla tutum ölçeği maddelerine ilişkin öz değere göre çizilen çizgi grafiğinin incelenmesi gerekli görülmüştür. Öz değere göre çizilen çizgi grafiği Grafik 1’de verilmektedir.

Analize alınan 49 maddenin (değişkenin), öz değeri 1'den büyük olan 11 faktör altında toplandığı görülmüştür. Ölçekteki birinci faktörün açıkladığı varyans %10,673'tür. "Sosyal bilimlerde geliştirilen ölçeklerde yer alan faktörlerin toplam varyansın en az % 40'ını karşılaması gerekliliği" (Büyüköztürk, 2008:125) düşünülerek öz değere göre çizilen çizgi grafiğinin incelenmesi gerekli görülmüştür.

Scree Plot

Grafik 1. Öz Değer Grafiği (scree plot)

Öz değer grafiğinde (Scree Plot) dört ivmeli düşüşten sonra, ivmede beşinci boyuttan itibaren bir düzleşme görülmektedir. Bu durum, ölçeğin 4 ya da 5 boyutlu olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Ölçeğe madde seçiminde yapılması gerekenler dikkate alınarak döndürme işlemi, varimaks tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Burada maddelerin 1 değerine en yakın olanları bir araya getirilmektedir. Anlamlı faktörler elde edebilmek için 350 ve üzeri gözlem sayısında faktör ağırlığının 0,30 ve üzerinde olması gerekir. 0,50 ve üzerindeki ağırlıklar ise oldukça iyi kabul edilir. Ayrıca bir maddenin faktör yükü ile diğer bir faktördeki yük değeri arasında en az 0,100 fark olması gerekir (Büyüköztürk, 2008).

Döndürme sonrasında ölçekten madde çıkarılmasının ardından tekrar faktör analizi yapılmıştır. Yapılan faktör analizinde öz değeri 1'in üzerinde olan ve toplam varyansın % 54,821'ini açıklayan 5 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. 8 madde birinci faktör, 4 madde ikinci faktör, 3 madde üçüncü faktör, 4 madde dördüncü faktör ve 3 madde beşinci faktör altında toplanmıştır. Ölçek, beş boyut ve 22 maddeden oluşmaktadır. Katılıma isteklilik boyutu 8 maddeden, katılıma teşvik 4, katılım engelleri 3, katılım korkusu 4, katılımda değerlilik 3 maddeden oluşmaktadır. Tablo 2'de örüntü matrisleri görülmektedir.

Tablo 2. Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinin Maddelerine Ait Faktör Yük Değerleri

Madde No.		T değeri	Ort.	SD	Madde-Toplam Korelasyonu (r)	Faktör Yükleri
BOYUT 1: KATILIMA İSTEKLİLİK						
m1	Derse sözlü olarak katılmaktan keyif alırım.	13,625	3,74	1,176	,656**	,800
m2	Derse genellikle sözlü olarak katılırım.	12,361	3,55	1,164	,643**	,780
m3	Öğretmen tüm sınıfa soru yönelttiğinde cevap için gönüllü olurum.	12,760	3,41	1,197	,624**	,744
m19	Derse genelde sorulara cevap vererek katılırım.	10,910	3,55	1,212	,554**	,725
m20	Öğretmenimin kullandığı yöntemler derse daha aktif olarak katılmamı sağlar.	11,228	3,62	1,266	,544**	,568
m14	Sözlü katılım puanlandığı için derse daha çok katılırım.	10,243	3,32	1,312	,541**	,544
m49	Arkadaşlarım derse katıldığında derse katılıma isteğim artar.	12,619	3,70	1,381	,579**	,527
m13	Derse sözlü olarak katılmam öğrenmeme yardım eder.	9,705	3,72	1,263	,486**	,468
BOYUT 2: KATILIMA TEŞVİK						
m24	Merakımı uyandıran sorular sorulduğunda derse katılıma isteğim artar.	8,321	3,79	1,384	,421**	,749
m11	Derse sözlü olarak katıldığım daha çok bilgi edinirim.	10,222	3,53	1,335	,433**	,738
m10	Derse sözlü olarak katılmam bir öğrenci olarak benim sorumluluğumdur.	10,335	3,61	1,386	,430**	,653
m40	Derste güncel konulardan bahsedilmesi derse katılımımı olumlu yönde etkiler.	8,299	3,58	1,288	,408**	,525

Tablo 2. Devamı

BOYUT 3: KATILIM ENGELLERİ						
m45	Sınıfta konuşulanları yeterince işitemediğimden derse katılmam.	6,016	2,86	1,453	,327**	,781
m44	Öğretmenimin sorularını ve konuşmalarını anlamadığım için derse katılmam.	4,154	2,84	1,383	,265**	,716
m46	Sınıfta tahtayı ve öğretmeni yeterince göremediğimden derse katılmam.	4,257	2,87	1,444	,300**	,678
BOYUT 4: KATILIM KORKUSU						
m8	Derste sınıf arkadaşlarıma bilgisiz, yetersiz gözükeceğim korkusuyla konuşmam.	3,423	2,60	1,345	,222**	,820
m7	Derste öğretmenime bilgisiz, yetersiz gözükeceğim korkusuyla konuşmam.	2,889	2,82	1,358	,237**	,751
m15	Sözlü katılım puanlanmadığı için derste sessiz kalırım.	3,922	2,80	1,363	,267**	,590
m34	Hata yapacağım düşüncesi derse katılımımı olumsuz etkiler.	5,270	3,41	1,414	,367**	,567
BOYUT 5: KATILIMDA DEĞERLİLİK ALGISI						
m30	Arkadaşlarımin beni dinliyor olması derse katılımımı olumlu etkiler.	10,245	3,78	1,203	,510**	,804
m31	Öğretmenimin beni dinliyor olması derse katılımımı olumlu etkiler.	11,703	3,95	1,205	,586**	,712
m29	Öğretmenimin hakkımdaki düşünceleri, derse katılımımı etkiler.	10,247	3,80	1,217	,535**	,655

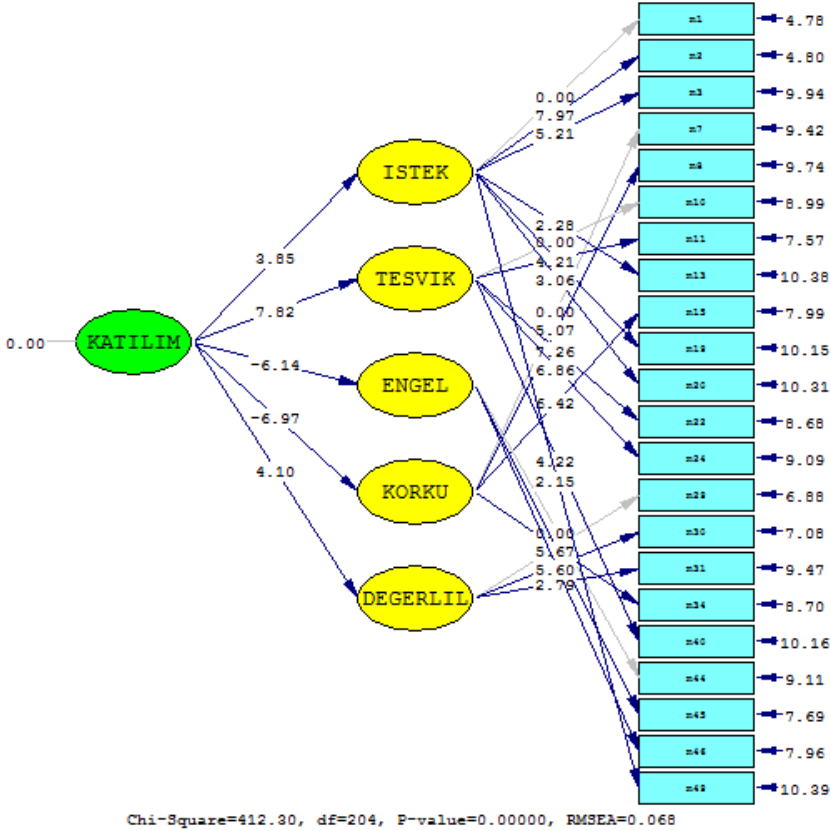
Maddelerin faktör yüklerinin aldığı değerler, 0,468 ile 0,820 aralığında gerçekleşmiştir. Açımlayıcı faktör analizi yanında doğrulayıcı faktör analizi de uygulanıp maddeler arası ilişki (model), doğrulanmıştır.

Türk Edebiyatı Dersine Katılma Yönelik Tutum Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizine Yönelik Bulgular

Doğrulayıcı faktör analizi, açımlayıcı faktör analizinin bir uzantısıdır. Doğrulayıcı faktör analizi gizil değişkenler ve gözlenen ölçümler arasındaki ilişkilerin ölçüm modelleriyle ilgilenen bir yapısal eşitlik modelidir (Yılmaz ve Çelik, 2009; Raykov ve Marcoulides, 2006). Her bir faktör, gözlenen değişkenlerle (maddeler) aralarındaki korelasyonel ilişkilerle açıklanır. Dolayısıyla her bir faktör, maddelerle olan potansiyel ilişkisiyle açıklanır.

Türk Edebiyatı Dersine Katılma Yönelik Tutum Ölçeğine dair birinci düzey doğrulayıcı faktör analizinde 5 örtük değişkenin 22 değişkeni ortaya koyabildiğine dair bir model test edilmiştir. Bu 5 faktör, açımlayıcı

faktör analizi ile ortaya konulan olumlu ve olumsuz tutum faktörlerinden oluşmaktadır.

Şekil 1. Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeği Birinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi T Değeri Sonuçları

Ayrıca diyagramda değişkenlerin t değerlerine bakılmış 0,05 düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür (Şimşek, 2007).

Doğrulayıcı faktör analizinde, yapının uygunluğu için model uygunluk ölçütlerinden RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), SRMR (Standardized Root Mean Square Residual), GFI (Goodness of Fit Index), AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index), CFI (Comparative Fit Index), NFI (Normed Fit Index) değerleri dikkate

alınmıştır. Örneklem büyüklüğüne göre değişiklik gösteren χ^2 değerinin 412,30, serbestlik derecesinin (df) ise 204 olduğu belirlenmiştir. χ^2/df ise 2,02'dir. Bu değer için makul bir uyumu ifade ettiği söylenebilir (Kline, 2005:137). Elde edilen sonuçlara göre 0,05'in altında ise iyi bir fit değerini ortaya koyan RMSEA değerinin (Browne ve Cudeck, 1993:144) 0,068 ve 0,10 değerinin altında bir değer aldığında genel olarak olumlu kabul edilen (Kline, 2005:141) SRMR değerinin, 0,089 olduğu belirlenmiştir. "RMSEA ve SRMR değerlerinin sıfır değerini alması ya da sıfıra çok yakın olması modelin mükemmelliğini ortaya koyar." (Brown, 2006:84; Byrne, 2010:80). Ayrıca "modelin uygunluğu durumunda 0,90 değerinin üzerinde olması" gereken (Kline, 2005:145) GFI değerinin 0,85; AGFI değerinin 0,82 olduğu belirlenmiştir. "GFI ve AGFI değerleri modelin uyumu durumunda 0 ve 1 arası bir değer alabilirler, 1 değerine daha yakın olmalıdırlar ve negatif olamazlar." (Jöreskog ve Sörbom, 1993:123; Raykov ve Marcoulides, 2006:43). Raykov and Marcoulides (2006:44)'e göre tıpkı AGFI ve GFI değerleri gibi 0 ve 1 değerleri arasında 1'e daha yakın olması gereken (Kline, 2005:144) NFI değerinin 0,80 olduğu; 0 ve 1 arasında yine 1'e yakın olması gereken (Raykov ve Marcoulides, 2006:44; Brown, 2006:85; Byrne, 2010:78) CFI değerinin ise 0,88 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen göstergelerle modelin kabul edilebilir bir model olduğu söylenebilir.

Ölçeğin Ayırt Edicilik Özelliğine İlişkin Bulgular

Ölçme araçlarının geçerlik analizi çerçevesinde maddelerin ayırt edicilik güçlerinin ve madde-toplam korelasyonlarının incelenmesi önerilmektedir. Her iki analiz de, maddelerin, ölçeğin amacına hizmet etme düzeyine ilişkin yorum yapabilmek için kullanılmaktadır. Bu durum, ölçme araçlarının, varlıkları ölçülen özelliklere sahip olma düzeyleri açısından sınıflamak, sıralamak ve varlıklar arasındaki farklılıkları net bir şekilde ayırt edebilme amacına hizmet etmesi ile ilgilidir (Yurdabakan, 2008).

Bu çerçevede ölçekle toplanan verilerden yola çıkılarak önce öğrencilerin toplam tutum puanları hesaplanmış ve en yüksekte düşüğe doğru sıralanmıştır. Daha sonra alt ve üstten % 27'şerlik gruplar (131 kişi) belirlenmiştir. Son olarak da üst ve alt gruplardaki öğrencilerin toplam puanları arasındaki farkın anlamlılığını test etmek üzere ilişkisiz örneklem t testi analizi yapılmıştır. Hesaplanan t değerleri $p < ,05$ düzeyinde anlamlı olan maddelerin, öğrencileri ayırt etme gücüne sahip olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Yapılan analiz sonunda maddelere ilişkin t değerleri ve anlamlılık düzeyleri Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3. Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğini Cevaplayan Üst %27'lik Grup İle Alt %27'lik Grubun Puanları Arasındaki Bağımsız t Testi Sonuçları

Madde	t	Madde	t
1	-13,505*	22	-10,904*
2	-11,922*	24	-8,175*
3	-12,663*	29	-10,129*
7	-2,962*	30	-10,034*
8	-3,670*	31	-11,425*
10	-10,229*	34	-5,177*
11	-10,285*	40	-8,146*
13	-9,551*	44	-4,437*
15	-4,251*	45	-6,301*
19	-10,776*	49	-12,167*
20	-11,158*		

df: 262; *:p<0,001

Yapılan t-testi sonuçları ölçekte yer alan maddelerin tamamının anlamlı olduğunu ($p < ,001$) yani bütün maddelerin Türk Edebiyatı Dersine Katılımla ilgili olumlu tutuma sahip olanlarla olmayanları kabul edilebilecek düzeyde ayırt ettiğini göstermektedir. Veriler üzerinden yapılan madde-toplam korelasyonlarına ilişkin veriler ise Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4. Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeği Madde Analizi Sonuçları

Madde Numarası	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Numarası	Madde Toplam Korelasyonu
1	0,745**	24	0,503**
2	0,724**	29	0,619**
3	0,726**	30	0,611**
7	0,312**	31	0,713**
8	0,300**	34	0,462**
10	0,533**	40	0,537**
11	0,561**	44	0,370**
13	0,586**	45	0,463**
15	0,359**	49	0,692**
19	0,646**		
20	0,637**		
22	0,599**		

N=204, $n_{alt}=n_{üst}=210$. **= $p < 0,001$

Madde toplam korelasyon katsayıları $r \geq 0.40$ için, çok iyi bir madde; $0.30 \leq r \leq 0.39$ için, iyi derecede bir madde; $0.20 \leq r \leq 0.29$ için, zorunlu görülmesi durumunda veya düzeltildikten sonra teste alınabilecek bir madde; $r \leq 0.19$ için ise, teste alınmaması gerekli madde olarak sınıflandırılmıştır (Sungur, 2009:116). Bu bağlamda, her maddenin madde toplam korelasyonlarının çok iyi düzeyde olduğu ($r \geq 0.40$); başka bir ifade ile her bir maddenin ölçeğin genel amacına hizmet etme düzeylerinin oldukça iyi düzeyde olduğu söylenebilir.

Türk Edebiyatı Dersine Katılma Yönelik Tutum Ölçeğinin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Türk Edebiyatı Dersine Katılma Yönelik Tutum Ölçeğinin güvenilirlik değerini belirlemek için güvenilirlik testi yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik değerinin 0,817 olduğu belirlenmiştir. “ $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek, yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.” (Kayış, 2009:405). Buradan hareketle ortaya konulan 22 maddeli Türk Edebiyatı Dersine Katılma Yönelik Tutum Ölçeğinin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir. Faktörlerin ayrı ayrı güvenilirlik değerleri ise; katılma isteklilik boyutunda 0,838; katılma teşvik boyutunda 0,758; katılım engelleri boyutunda ,651; katılım korkusu boyutunda ,702 ve katılımda değerlilik boyutunda ,712 olarak belirlenmiştir. Bu değerler, ölçeğin boyutlarının da yüksek derecede güvenilir ve oldukça güvenilir olduğunu ifade etmektedir (Kayış, 2009).

Türk Edebiyatı Dersine Katılma Yönelik Tutum Ölçeğinin Yansızlık Düzeyi

Yansızlık, ölçme araçlarının güvenilirliğinin kanıtlarından biridir. Ölçme aracının yansız ölçüm yapabilme özelliği, çalışma grubundan seçilmiş alt gruplar üzerinde yapılan ölçümlerin güvenilirlik katsayılarının hesaplanması ile belirlenebilmektedir (Tekin, 1996; Kayış, 2009). Bu çerçevede, Türk Edebiyatı Dersine Katılma Yönelik Tutum Ölçeğinin yansız ölçümler yapabilme özelliği, çalışma grubundaki öğrencilerin sınıf düzeyi ve cinsiyeti değişkenlerinden bağımsız olarak yaptığı ölçümlerin güvenilirliği, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları hesaplanarak belirlenmiştir. Bulgular, Tablo 5’te özetlenmiştir:

Tablo 5. Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinin Sınıf Düzeyi ve Cinsiyete Göre Yansız Ölçümler Yapabilme Düzeyi

Faktörler	Sınıf Düzeyi			Cinsiyet	
	9	10	11	Kız	Erkek
Olumlu	0,910	0,943	0,948	0,933	0,944
Olumsuz	0,786	0,878	0,893	0,887	0,857
Genel	0,903	0,951	0,955	0,950	0,946

Yansızlık analizleri, sınıf ve cinsiyet düzeyinde, ölçek geliştirme sürecinin daha önceki aşamalarına katılmayan 132 öğrenciden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4'te görüldüğü gibi Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinin çalışma grubundaki öğrencilerin hangi sınıfa devam ettiğinden bağımsız olarak yansız ölçüm yapabilme düzeylerine ilişkin Cronbach alpha güvenirlik katsayıları 0,786 ile 0,955 arasında değerler almıştır. Cinsiyet değişkeninden bağımsız olarak yansız ölçüm yapabilme düzeylerine ilişkin Cronbach alpha güvenirlik katsayıları ise 0,857 ile 0,950 arasında değerler almıştır. Cronbach alpha güvenirlik katsayılarınının 0,60'tan yüksek olması, oldukça güvenilir olduğu şeklinde yorumlanmaktadır (Kayış, 2009). Buna göre Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinin hem faktörlerinin hem de genelinin, çalışma grubunun farklı alt gruplarında yansız ölçümler yapabildiği; bu nedenle güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinin Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik tutumlarını belirleyebilmek amacıyla bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırma ile ulaşılan sonuçlar şöyle özetlenebilir:

1. Ölçek, beş dereceli likert tipi bir ölçek olup 5 faktör altında toplanabilen 22 maddeden oluşmaktadır. Öğrencilerin Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik tutum düzeylerini belirlemek üzere ölçekte yer alan maddelerin karşısında; *hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), tamamen katılıyorum (5)* seçenekleri bulunmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerden 15'i olumlu, 7'si olumsuz yargı içermektedir. Türk Edebiyatı Dersinde Ders İçi Etkinliklere Katılıma Yönelik Tutum Ölçeği ile toplanan verilerin çözüm ve yorumlanmasında her bir madde ve faktör için aritmetik ortalama aralıklarının;

$$\text{Aritm.Ort.Ar} = \frac{\text{Aralik.Say.}}{\text{Seçenek.Say.}} = \frac{4}{5}$$

formülü ile hesaplanması; her bir aralığın 0,80 aralığında olması gerekmektedir. Bu çerçevede; her bir madde ve faktör için aritmetik ortalama aralıkları ve bu aralıkların anlamlarını yorumlamak üzere Tablo 6'daki değerlerin kullanılması önerilebilir:

Tablo 6. Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinden Alınacak Puan Aralıkları ve Bu Aralık Değerlerin Yorumlanmasına İlişkin Ölçütler

Aritmetik Ortalama Aralıkları	Anlamı	Değerlendirme
1,00 – 1,80	Hiç katılmıyorum	Çok kötü
1,81 – 2,60	Katılmıyorum	Kötü
2,61 – 3,40	Kararsızım	Orta
3,41 – 4,20	Katılıyorum	İyi
4,21 – 5,00	Tamamen katılıyorum	Çok iyi

2. Ölçeğin geçerlik çalışması; (1) açımlayıcı faktör analizi, (2) doğrulayıcı faktör analizi, (3) madde-test korelasyonu ve (4) madde ayırt edicilik güçleri hesaplanarak incelenmiştir.

Açımlayıcı faktör analizi sonrasında;

- Maddelerin faktör yüklerinin 0,468 ile 0,820 aralığında olduğu,
- Varyansı açıklama miktarının birinci faktör için %16,8; ikinci faktör için %11,6; üçüncü faktör için %9,0; dördüncü faktör için %8,9 ve beşinci faktör için %8,3; Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinin geneli için ise %54,8 olduğu belirlenmiştir.
- Maddelerin faktör yükünün 0,30'dan (tercihen 0,45'ten); açıklanan varyans miktarının ise %40'dan yüksek olmasının yeterli olması nedeniyle (Büyüköztürk, 2008; Eroğlu, 2009; Balcı, 2009; Çokluk, Şekercioğlu, Büyüköztürk, 2010) ölçeğin yapı geçerliğine sahip bir ölçek olduğu söylenebilir.
- Diğer taraftan, yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonrasında model uygunluk göstergelerinin;

- χ^2/df (2,02), S-RMR (0,089), NNFI (0,80) ve GFI (0,85), RMSEA (0,068), CFI (0,88) AGFI (0,82) ve IFI (0,88) değerlerini alarak kabul edilebilir bir model uyumu gösterdiği belirlenmiştir.

Bu değerler; Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğine ilişkin açılımlayıcı faktör analizi ile ortaya konulan modelin, birinci düzey doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulandığını göstermektedir (Yılmaz ve Çelik, 2009; Kline, 2005; Çokluk vd., 2010).

Diğer taraftan, hesaplanan madde toplam korelasyonları ve ayırt edicilik özelliğinin incelenmesi sonucunda Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinin hem madde ve faktörlerinin hem de genelinin geçerlik özelliğine sahip olduğu belirlenmiştir (Balcı, 2009; Tekin, 1996; Büyüköztürk, 2008).

3. Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinin güvenilirlik analizleri sonucunda;

- Faktörlere göre ayrı ayrı güvenilirlik değerleri ise; katılıma isteklilik boyutunda 0,838; katılıma teşvik boyutunda 0,758, katılım engelleri boyutunda 0,651; katılım korkusu boyutunda 0,702; katılımda değerlilik boyutunda ise 0,712 olarak ölçeğin geneli için ise 0,817 olduğu;
- Kararlık katsayıları olarak hesaplanan Pearson's r değerlerinin ve $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı olduğu;
- Yansızlık katsayıları olarak alt gruplar üzerinde hesaplanan Cronbach alpha güvenilirlik katsayılarının 0,786 ile 0,955 ve 0,857 ile 0,950 arasında değerler aldığı belirlenmiştir. Bu değerler; Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeğinin hem maddeleri ve faktörleri, hem de geneli için güvenilir, tutarlı, kararlı ve objektif ölçümler yapabildiğini göstermektedir (Tekin, 1996; Balcı, 2009; Büyüköztürk, 2008).

Sonuç olarak "Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik Tutum Ölçeği" nin, ortaöğretim öğrencilerinin Türk Edebiyatı Dersine Katılıma Yönelik tutumlarının belirlenmesi yolunda atılmış bir ilk adım olduğu ve geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir. Geliştirilen bu ölçekte bulunan yapılar, başka çalışmalarda tekrar incelenebilir.

KAYNAKLAR

- Allport, G. W., 1967. *Attitudes Readings in Attitude Theory and Measurement*. (Ed. Martin Fishbein). New York: John Wiley.
- Balcı, A., 2009. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: PegemA.
- Bohner, G. & Wanke, M., 2002. *Attitudes and Attitude Change*. Philadelphia: Psychology Press.
- Brown, C., 2006. *Social Psychology*. California: Sage Publications Ltd.
- Brown, Timothy A., 2006. *Confirmatory Factor Analysis for Applied Research*. New York: Guilford Press.
- Browne, M.W., & Cudeck, R., 1993. *Alternative Ways of Assessing model Fit*. In K. A. Bollen & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136–162). Newbury Park, CA: Sage.
- Büyüköztürk, Ş., 2008. *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Byrne, Barbara M. (2010). *Structural Equation Modeling with AMOS*. (2 nd. Edt.). New York: Routledge.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş., 2010. *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve Lisrel Uygulamaları*. Ankara: Pegem A.
- Eroğlu, A., 2009. Faktör Analizi. Ş. Kalaycı (Ed.), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* (ss.321–331). Ankara: Asil Yayın Dağıtım
- Fishbein, M. & Ajzen, I., 1975. *Belief, Attitude, Intention, And Behaviour: An introduction To Theory And Research Reading*, MA: Addison-Wesley.
- Jöreskog, Karl G. & Sörbom D., 1993. *Lisrel 8: Structural Equation Modeling With The SIMPLIS Command Language*. Scientific Software International: Lincolnwood.
- Kağıtçıbaşı, Ç., 2006. *Yeni İnsan ve İnsanlar*. (10.baskı). İstanbul: Evrim Yayıncılık.
- Kayış, A., 2009. *Güvenirlilik Analizi*. Ş. Kalaycı (Ed), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. (403-419). Ankara: Asil Yayıncılık.
- Kline, Rex B., 2005. *Principles And Practice of Structural Equation Modeling* (2 nd Edt.). New York. Guilford Press.
- McKenna, M. C.; Kear, D. C. & Ellsworth, R. A., 1995. “Children’s Attitudes Toward Reading: A national Survey”. *Reading Research Quarterly*, Vol. 30. No. 4:934-956.
- Oskamp, S. & Schultz, P. W., 2005. *Attitudes and Opinions*. (3rd Ed.). London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Oskamp, S., 1977. *Attitudes and Opinions*. Englewood, N.J.: Prentice-Hall, Inc.
- Özbay, M. ve Uyar, Y., 2009. “İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri İçin Okumaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması.” *E- Journal of New World Science Academy*. (2): 632-651.
- Pehlivan, H., 1994. “Eğitim Bilimleri Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme Yönelik Tutumları.” *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10: 49 – 53.
- Raykov, T. & Marcoulides, George A., 2006. *A First Course in Structural Equation Modeling*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers.

- Sungur, O., 2009. *Korelasyon analizi*. Ş. Kalaycı (Ed.), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. 116-125. Ankara: Asil Yayıncılık
- Şimşek, Ö.F. (2007). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık,
- Tavşancıl, E., 2006. *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tekin, H. (1996). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.
- Tezbaşaran, A.A., 1997. *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Yılmaz, V. ve Çelik, E., 2009. *Lisrel ile Yapısal Eşitlik Modellemesi I* Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yurdabakan, İ., 2008. *Eğitimde Kullanılan Ölçme Araçlarının Nitelikleri*. S Erkan., ve M. Gömleksiz., (Ed) Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Ankara: Nobel Yayınevi.

EXTENDED ABSTRACT

“Attitude” lies at the centre of educational research. Although this is the case in various fields as well, there is a multitude of definition regarding it in the relevant literature. Allport (1967:3) defines attitude as “a mental and neural state of readiness, organized through experience, exerting a directive and dynamic influence upon the individual’s response to all objects and situations with which it is related”, while Fishbein and Ajzen (1975:6) describes it as “a learned predisposition to respond in a consistently favorable or unfavorable manner with respect to a given object”.

Recent studies on education show that individuals’ attitudes towards a learning material, teacher or subject area affect their school success (Pehlivan, 1994). In other words, it can be said that if one maintains a positive attitude towards something, his/her behavioural predisposition towards it can be higher and positive (Kağıtçıbaşı, 2006).

In this context, the present paper aims to develop an actual and functional scale which can be used to find out student attitudes towards participating in classroom activities in courses of Turkish Literature.

The study was designed according to a four-step data collection process and four different study groups were involved. The first study group was used to constitute an item pool for the scale. The second group was used to see how students evaluate linguistic and expressional appropriateness of the draft scale. The third group was used to collect data for validity and reliability analyses of the scale. The fourth group was made up of students who did not participate in the previous phases of scale development, at grade and gender levels for analyses of unbiasedness.

While developing the scale, two different studies were conducted at first in order to form an item pool. First of these was about the examination of relevant literature. Secondly, students were asked with an open-ended question to express

their perspectives and attitudes towards participating in courses of Turkish Literature (Tavşancıl, 2006).

The validity analysis of the scale involved (1) an exploratory factor analysis, (2) assessing the discriminating power of items, (3) item-total correlation coefficient, and (4) confirmatory factor analysis.

Following the analyses on the data collected, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) and Barlett test values were assessed and found ,900 and 7104,610 respectively. A KMO value higher than 0,90 and a Bartlett test of $p < ,05$ indicate that the data set complies with factor analyses at all points (Büyüköztürk, 2008).

The reliability analysis of the scale involved an assessment of unbiasedness and internal consistency coefficients. In order to determine the level of internal consistency, Cronbach's alpha reliability coefficient was calculated and found as ,817. Analyses of unbiasedness were conducted at grade and gender levels. It is seen that 22 items (variables) aggregate under 5 factors eigenvalues of which are greater than 1. These factors account for 54,821 percent of the total variance in determining student attitudes towards participating in classroom activities in Turkish Literature course.

It can be said that the 22-item Scale for Student Attitudes towards Participating in Classroom Activities in Turkish Literature Course is highly reliable. After the confirmatory factor analysis, indicators for the appropriateness of the model were as follows:

- χ^2/df (2,02), S-RMR (0,089), NNFI (0,80) and GFI (0,85), RMSEA (0,068), CFI (0,88) AGFI (0,82) and IFI (0,88)

In conclusion, it is possible to say that “ the Scale for Student Attitudes towards Participating in Classroom Activities in Turkish Literature Course” is the first step in determining what attitudes secondary school students maintain towards participating in lesson activities designed for Turkish Literature course. It is a valid and reliable scale findings of which can be reassessed by further research.

Başvuru: 07.04.2016

Yayına Kabul: 26.06.2016